

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemán velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemán velja: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 298.

V Ljubljani, v soboto 29. decembra 1888.

Letnik XVI.

Vabilo na naročbo.

Ob nastopu novega leta prosimo vse došedanje prijatelje našega lista, da nam ostanejo zvesti še nadalje in nam pridobivajo tudi novih moči, v duševnem kakor gmotnem oziru.

Naš list je zadnji čas vsestransko vrlo napredoval ter sega v vedno širše narodne kroge, kar nam daje prepričanje, da je hodil pravo pot, ko se je potegoval za blaginje nam milega naroda na **versko-narodni** podlagi.

Skrb nam bode, da list spopolnimo vedno bolj in bolj, kar bomo tem preje dosegli, čem več delavnih prijateljev se nas oklene pri požrtovalnem delovanju. Kar nam je bilo vodilo do zdaj, bode nam tudi zanaprej. Neustrašeno bomo hodili pot, označeno v besedah: **Vse za vero, dom in cesarja!**

Prizadevali si bomo, da se vrne krščanski duh naših pradedov v vse družbinske kroge; potegovali se bomo za pravice naroda, in še zlasti, da postane slovenščina povsod, kjer prebiva naš rod, v šoli in v uradu jednako-pravna z drugimi jeziki mogočne Avstrije.

Vnemali bomo Slovence k dosedanji zvestobi in udanosti do presvetlega vladarja in habsburške rodbine, ker le na tej podlagi more se vspeti k moči in slavi — dragi nam narod slovenski.

Dasi živo čutimo bremena slovenskega dnevnika — in posebno še konservativnega, vendarle smo za dobro reč, katero zastopamo, skušali storiti še več s tem, da smo **minolo polletje razširili list** z redno prilogo pod imenom

„DOMOLJUB“,

katero dobivajo vsi naročniki „Slovenca“ zastoj. To prilogo dajali bomo svojim naročnikom tudi to leto brezplačno, a **naročnino prejemo tudi na samo prilogo** — brez glavnega lista.

„SLOVENEČ“,

edini katol.-konservativni slovenski dnevnik s prilogo „Domoljub“ vred

velja za Ljubljano pri opravništvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejemán:

Za celo leto predplačan	12 gl.
„ pol leta	6 „
„ četrt leta	3 „
„ jeden mesec	1 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Pe pošti prejemán za vse avstrijske dežele pa velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

„DOMOLJUB“

sam brez „Slovenca“ stoji do konca l. 1889. s poštino vred, ali v Ljubljani na dom pošiljan le osemdeset novčičev.

Naročnino na to prilogo prejema „Slovenčovo“ opravništvo in pa „Katol. Bukvarna“.

Vredništvo in opravništvo.

Militarizem.

Brez premembe je državni zbor potrdil novo orožno postavo, ki nalaga narodom avstrijskim večja bremena. Ni časa po tem, da bi izražali narodovo revo, katero proizvaja oboroženi mir; zatrjevati pa smemo, da so vsi poslanci brez izjeme glasovali za novo postavo iz rodoljubja avstrijskega, da ne bi vladi v resnem času delali ovir in skrbí. Mnogo se je govorilo tem povodom o notranji in vnanji politiki naše države. Zanimiv je govor dr. Riegra, ki ga hočemo v naslednjih vrsticah podati svojim čitateljem v glavnih potezah:

Občno je prepričanje in tožba, da dandanes militarizem izsesava najboljše moči narodov, odteguje moče v najlepši dobi produktivnemu delu in požira še trud drugih razredov. Zalostno je, da vsled tega postaja visoki, plemeniti poklic, varovati pravico in pravno, za domovino postavljati življenje v ne-

varnost, po teh okoliščinah „potrebno zlo“. Veliki kralj češki, Jurij Podiebrad, je bil prvi, ki je hotel uresničiti idejo mirovnega razsodišča za evropske narode. Žal, da se njegov plemeniti načrt ni posrečil. Od tega časa je minulo že 400 let in družba prijateljev miru se bode še dolgo trudila, uresničiti to idejo. Mi živimo prav v prirodnem stanju. Imamo mejnarodno pravo, toda nimamo razsodišča, ki bi izrekalo njegove razsodbe, nimamo eksekutive, ki bi jih izvajala. Vsak narod, vsaka država mora s svojo močjo varovati svoj obstanek, in zato zbira kolikor mogoče svoje sile. Samo mogočnega danes spoštujejo in iščejo njegovega prijateljstva; le močni je gotov, da ga sosed nenadoma ne napade in pokonča. Zato se mora vsaka država oboroževati; to zahteva previdnost. Od vseh strani, v vsakem prestolnem govoru se zagotavlja, da živimo z vsemi državami v mirnih prijateljskih razmerah; toda tudi v molitvi prosimo: „Gospod, ne pelji nas v skušnjavo“, in kar mi prosimo Boga, to moramo privoščiti tudi našim najboljšim prijateljem; ne smemo je voditi v skušnjavo, da bi zlorabili našo slabost in se okoristili na našo škodo.

V Avstriji živimo še v posebnih razmerah, v zvezi z Nemčijo, in ta zveza nam nalaga še posebne dolžnosti, da vzdržujemo veliko vojsko. Zadnji čas so nekateri večji nemški listi izražali dvom, ali bo Avstrija tudi vedno ostala zvesta skleneni zvezi. Da so izjavam nemških listov pripisavali toliko pomena, pride od tod, ker mislijo, da časniki delajo po neki višji volji. A pisalo se je res tako, kakor se ne spodobi govoriti z Avstrijo. Če imajo drugi ljudje po dve železi v ognji, ima Avstrija, kakor mislim, le jedno. Če Avstrija sklene pogodbo, jo tudi drži. To je eno železo. Družega železa, namreč pomisleka, ali naj Avstrija drži pogodbo, mi ne poznamo. Ako je Nj. veličanstvo sklenilo pogodbo, bode jo tudi verno držalo, in narodi bodo vladarja lojalno podpirali.

Vsi čutimo potrebo zveze z Nemčijo v sedanjem položaji. Če je položaj res tako napet, kakor ga slikajo, ne bodem preiskaval; o teh stvaréh nisem tako dobro poučen, ali Rusija je tolikrat zagotav-

LISTEK.

Raztreseni listi.

V.

Govoril sem zadnjič o naših národnih trgovcih, ki zaradi javne sodbe obočajo nad svoje prodajalnice nemške napise. Ponudil sem se Vam tudi, da jih lahko naštejemo celo kopo. V teku štirinajstih dni pa sem uvidel, da je bila moja ponudba prenapljena in premalo premišljena, kajti da bi jo hotel izpolniti, ne bi čitali cenjeni čitatelji danes ničesar drugega v listku, nego sama suhoparna imena. Zato preklicujem ono ponudbo in v odškodbo hočem danes še nekoliko na dalje razplesti gluposti, katerim je vzrok javno mnenje ali javna sodba.

Vsa moda ima temelj svoj v javni sodbi. Lahko bi se tu spraval nad moške, a ker se bojim, da bi tu kot „iudex in propria causa“ ne bil dovolj nepristranski, opuščam to in se lotim takomenovane nežnega spola.

Le pogledajte jih kmetska naša dekleta, kako balansujejo ob nedeljah od cerkve na visokih podpetnikih, s katerimi bi prav lahko delale ob delavnikih

po njivah luknje, v katere se zasaja fižol. Javno mnenje na deželi sodi, da je menda taka noša lepa, in kakor je javno mnenje velikokrat trdovratno, sodilo bi to tudi tedaj, ko bi si katera izmed teh balansujočih gôsk zvinila nogo. Vendar to mnenje ni povsod enako. Ozrimo se v mesto! Ondi vidimo — les extrêmes se touchent — da nosijo mnoge mestne ženske ravno nasprotno jako nizke podpetnike. Kedar jih opazujem sprehajajoč se po „Zvezdi“ ali Latermanovem drevoredu, zdé se mi — sit venia verbo! — kakor vaški pastir, ki ima čevlje „na kveder“. — O „frou frou“ je govoril že moj prijatelj „ž“ in mi vzel besedo z jezika. Leto 1883 je iznašlo poleg družih norostij tudi neko spako, kateri ne vem pravega imena. In javno mnenje je, da mora ženska našopiriti se z ono spako, in v istini nosi jo sedaj že vse, celo naše Šiškarice — s pečo na glavi. Gotovo jim je bilo začetkoma hudo našemariti se tako in zdihovali so v zmislu one device, ki je osmešila nemškega pesnika:

„Anfangs wollt' ich fast verzagen,
Und ich glaubt' es gieng auch so;
Und ich hab' sie doch getragen,
Aber fragt mich nur nicht...?“

Navel bi lahko še več primer, a bodi dovolj. Le še jeden dokaz, kako se dela javno mnenje. Nekje v nekem trgu na Notranjskem je jako sloviti studenec. Ker je voda v istini izvrstna, napravila se je ondu deska, češ, da je na tistem studencu prepovedano priti. Tujci, ki pohajajo omenjeni trg, mnogobrojno in večkrat hodijo pít dobro vodo v prepričanju, da je pri studencu vse čisto in da se tam v istini ne pere umazano perilo. Tega mnenja so vsi, a da bi prišli o pravem času, videli bi okrog studenca razstavko ženice, peročih rjuhe itd., itd. Tako se dela javno mnenje!

Da, smešen je svet, ker ne drvi za dobrim in lepim, marveč za tem, kar je redko in posebno, kar je v modi. Tako poznamo ljudi, ki se vračajo z dolgih potovanj po tujih deželah, ne da bi si bili kaj zapomnili; potujejo, da bi kaj videli, in vendar ničesar ne vidijo, ali pozabijo, kar so videli.

Drugi imajo neukrotljivo znatiželjnost, da se loté vseh vednostij, a ne naučé se nobene. Drugi imajo ključ od vednostij, toda nikoli ne pridejo do njih. Učé se turškega, indijskega in ciganskega jezika. Tó ravno mika strast. Obžalujejo one, ki govoré le materini jezik. Beró zgodovino vseh držav,

ljala, da želi ohraniti mir, da ne more trditi o toliki nevarnosti položaja. Pa bodi kakorkoli, da smo le edini v jedni točki: da se ohrani mir in da v tem popolnoma zaupamo miroljubju in modrosti vladarja, da pa bode tudi potegnil meč, ko bi to zahtevala čast, varnost in zvezna zvestoba države.

S temi besedami bi lahko sklenil, toda govoriti hočem še o nekem vprašanju, ki se tiče češkega naroda z ozirom na sedanji položaj. Že več časa pišejo nemški listi jako sovražno proti našemu narodu. Spomnil sem se pri tem besed Herberta Spencerja, ki piše v svoji knjigi: rodoljubje je za narode to, kar je egoizem za posamezne osebe. Ono ima isti vir, iste prednosti in pomanjkljivosti. In če rodoljubje prekorači mejo, zapelje narod, da se povzdiguje nad svoje sosedo, da je zaničuje in celó zatira. Tako raste sovraštvo in dotični narod ne sodi več pravično o sosedih svojih. Res je, da je Nemčija zadnje čase mnogo napredovala in ima vodstvo v rokah, da je nemški narod v kulturnem oziru morda prvi v Evropi. Umevno je torej, da ima nemški narod posebno zavest in národni ponos. Ali opravičeno je tudi vprašanje: „Ali niste morda že prekoračili prave meje, da vaše pretirano domoljubje kalí razsodek tako, da več ne morete pravično soditi o svojih sosedih in jim podtikate namene, katerih nimajo?“

Znamenit nemški učenjak piše: „Z velikimi zmagami zgubili smo neko prednost, ki smo jo imeli pred Francozi, namreč nepristransko razsodbo. Danes še zaničujemo Francoze zaradi njihove ošabnosti, a sami smo si prisvojili njih mišljenje, preveliki smo je v nemško.“

Jaz pristavim le to opomnjo, da more tudi velik in mogočen narod imeti škodo, če o sosedih napačno sodi.

Dr. Plener je trdil, da se Nemci v Avstriji odrivajo. A to ni resnica, ker imajo povsod prednost še iz časov absolutizma. Danes pa živimo v ustavni državi, kjer si smé in more vsak narod priboriti svoje pravice.

Trdijo nekateri, da avstrijski narodi, vzlasti slovanski ne marajo za zvezo z Nemčijo. Ali je morda veliki nemški državnik le iz velike ljubezni do Avstrije sklenil to zvezo? Ta mož je gotovo gledal na svojo korist. Iskal je zvezo zaradi nevarnosti, ki bolj preté Nemčiji nego Avstriji. Nismo sicer z Nemci enacih misli gledé mere prijateljstva, vzlasti z onimi ne, ki želé še tesnejše zveze z Nemčijo. Avstrija bodi v zvezi jednakopravna in ohrani svojo popolno veljavo, da varuje svoje koristi in dela svojo politiko.

Govori se večkrat tudi o panslavizmu, ki je posebno na Ogerskem na dnevnem redu. Res je, da krvno in jezikovno sorodstvo zbližuje narode, pa trditi se ne more, da ta ideja tudi uničuje in združuje države. Za snovanje novih držav so gmotne koristi, zgodovinski spomini, cerkvene razmere in več družih kulturnih momentov mnogo važnejši kakor pa le jezikovno vprašanje. Poljaki so Slovani, a gotovo ne panslavisti. Narod pa kakor je češki, ki ima tisočletno zgodovino, svojo kulturo, svoj jezik, tak narod se ne more spojiti z drugim. Le mladi narodi, ki stopajo na zgodovinski oder, so mehki kakor vosek. Dokler je ilovica mehka, dela kipar iz nje razne podobe; ko pa je v ognju utrjena, ne dá se gnesti. Podobe ne morete premeniti, k večjemu razbiti.

a ničesar ne vedó iz zgodovine. Naberó si le dolgo vrsto fraz, s katerimi te obsipajo. Spomin je poln, pa razum je prazen.

Dvoboj je menda vrhunec moderne omike. Tu je moda pokazala vso absurdnost svojega tiranstva. Ta grda navada ne dovoljuje malosrčnemu človeku, da živi, marveč upihati mu mora kdo življenje. In ta moda se je tako globoko ukoreninila, da noben novejši roman ne more biti brez dvoboja.

Mož po modi pa ne traja dolgo, kajti moda se preminja. Ako je sicer zaslužen mož, ne zgine tako hitro iz spomina, ker krepost je tako srečna, da sama sebi zadostuje in ne potrebuje občudovateljev.

Mož po modi pa je podoben višnjevi cvetlici, ki raste na polji, klasje duši, žetvi škoduje; skratka, ki nima druge vrednosti in lepote od one, katero ji pripisuje trmoglavost. Danes jo iščejo in se dičijo ž njo, a jutri je ne pogledajo in jo prepuščajo navadnemu človeku.

Gizdalin nosí po najnovejšem kroji narejeno obleko. Zvečer premišlja, kako bi drugi dan oči ljudij ná-se obračal. Učenjaka-modrijana pa mora oblačiti zakoten krojač.

Mi ostanemo pri Avstriji, ker le tu je naša bodočnost; za Avstrijo se bomo vedno potegovali. Dovolili bi jej sredstva, da se varuje in brani, tudi ko bi bilo drugo ministerstvo na krmilu, ker je to naša potreba. V tej potrebi pa nismo osamljeni. Z najvišjo vladarsko družino stojimo tu na istih tleh. Brez te države nimamo bodočnosti, pa tudi najvišja vladarska hiša ne. Vse, kar storimo, da se naši dinastiji zavaruje slavna prihodnost, je zagotovilo za naš narod, in zato glasujemo za vojaško postavo.

Obresti v socijalnem oziru.

XII.

Zakaj so ljudje sprejeli ná-se kapitalistično breme? Sv. pismo nam pripoveduje: „Neki človek je imel dva sina; in mlajši izmed njiju je rekel očetu: „Oče, daj mi del blaga, kateri mene zadene.“ In jima je razdelil premoženje. Sinu se je v očetovi hiši dobro godilo in ničesar mu ni manjkalo. Ni bil navaden delavec, ampak čislán ud rodbinski. Imel je dosti dela in jela in semtertje je imel tudi kake krajcarje na svobodno razpolaganje. Bil je pod blago disciplino očetovo, katere pa, dokler je bil pošten, niti občutil ni. Vse imetje je oče oskrboval, pa ne toliko v svojo, kot v korist obema sinovoma. Bila sta sinova tako rekoč lastnika ali gospodariti, oziroma zapravljalati nista mogla. Mlajši sin gotovo ni prišel kar naenkrat do tako odločnega sklepa. Gotovo je bil tam kak lakomnik, ki si je mislil: dokler bo oče gospodar, ne bom imel pri tej hiši nič zaslужka, od sinu bi se pa že utegnulo kaj dobiti. Pripovedoval je zato mlajšemu sinu: Tako lepo imetje imate pri vas, pa vendar ti nimaš nikakoršne oblasti; oče že dosti dolgo gospodari, zdaj naj izroči tebi, kar je tvoje; ti si že dosti star in dosti izkušen, ti si lahko sam svoj gospodar, ni ti več treba biti v strahu; s tolikim imetjem, kolikor ga boš ti dobil, se dá dobro živeti in si veliko prislužiti. Sin je bil že gotovo prej, predno je popolnoma zdril zvezo z očetom, nekaj časa ves nevshečen, neubogljiv.

Ta oče je krščanski socijalni red, ki je po očetovski skrbel, da so ljudje, kar so v potu svojega obraza pridobivali, tudi zadovoljno sami živeli. Obrtniki so bili ponosni na svoj stan, ni se jim bilo treba bati beraške palice; zadruga jim je dajala velike pravice, pa jim je nakladala tudi velike dolžnosti. Kmet je bil sicer podložnik, a bil je gospod svojih pridelkov; vsi njegovi davki so bili desetina in nekaj dni ali nekaj tednov tlake. Se vé, če mi dandanes slišimo besedo „tlaka“, se tako zagrozimo, da nam kurja polt pride; ne pomislimo pa ne, da sedanji državni in deželni davek desetino in tlako zeló nadkriljuje, in tudi ne pomislimo, da sedaj zadolženi kmet po več mesecev ali pa tudi celo leto dela tlako za upnika.¹⁾ Lahkomišljeni ali zapravljalivi kmet ni mogel svoji družini dosti škodovati; ni mogel posestva ni zadolžiti, ni prodati. Vse posestvo je bilo družinsko, občinsko, servitutno

¹⁾ Tlake kar naravnost zagovarjati ne moremo, in nikdo si je ne želi nazaj. Pravična gospoda je res tako obračala tlako, da kmetu ni škodovala vendar pa gospódi koristila; a da se je milijonkrat prav narobe godilo, pripoveduje zgodovina. Tlaka je več ali manj škodovala, v socijalnem ali moralnem oziru. Tlaka in obrest ste si v tem podobni, da koristite, ako se rabite pametno in zmerno, sicer pa škodujete.

Grajamó modo, ki delí človeka v glavo in ostali del života. Smejemo se modi, ki po domišljiji v raznih slogih stavi svoje lase v več nadstropij.

Mode so od danes do jutri; hitro se vrsté, ker so ljudje lahkomišelní. Čez sto let bodo le še po muzejih občudovali današnjo nošo. Nekdaj so dvorniki nosili svoje lase, široke hlače in životnike in bili so prostomišljaki. Pozneje so nosili vlasulje, ozke hlače in nogovice in bili so pohlevni. Moda je tako zahtevala. In kakšni so danes, je znano. In tako vse gine in se preminja. Čas drvi s svojimi otroci v morje pozabljivosti ali temnih spominov. Tudi čas je le mala točka v neizmernem prostoru večnosti, in časovne mode so pisane črte ob točki. Tudi te bodo izginile v daljavi minljivosti. Bogastvo, moč, veselje, čast so prazne pene na površji morja, ki je imenujemo življenje. Le krepost, prava čednost, ki ni moda, preživela bode tudi čas.

Končujoč svoj današnji list, želim vsem čitateljem veselo novo leto, ker je tako moda. Z.

ali sploh kako vezano. In ravno to je bil pripomoček, da je zemljišče služilo svojemu namenu, ravno to je bilo zavetje kmetski družini in ravno to je bila bramba proti lakomnikom. Gosposka je imela veliko avtoriteto, a neomejene oblasti ne; skrbeti je morala za blaginjo ljudstva in posebno za slabe, ki se sami niso mogli braniti. V socijalnem redu so imeli mogočni in slabi zavaro-vane svoje pravice in dolžnosti.¹⁾

A sebičnost tudi ni hotela vedno biti pepeluška. Stopila je prav z nedolžnim obrazom pred kralje in druge mogočnike ter jim jela z vso zgovornostjo pripovedovati iz rimskega prava neznansko srečo, ki jih čaka. Kar se jim prej niti sanjalo ni, izvedeli so zdaj, namreč, da so absolutni gospodarji, da je vse prav, kar oni želé in da nimajo nikakoršne dolžnosti. To jim je bilo tako všeč, da so pepeluško napravili za svojo prvo svetovalko in ta se je ravnala vedno po volji svojih sorodnikov, lakomnikov.

¹⁾ Tako državno varstvo zemljišča je po naših mislih tudi sedaj mogoče, in država že poskuša jo posredovati.

Politični pregled.

V Ljubljani. 29. decembra.

Notranje dežele.

Ruska „Novoje Vremja“ je objavila pred nekolikim časom vest iz Petervaradina, da je *Avstrija pomnožila posadko* v tem mestu in sploh vojno ob srbski meji, vse to pa za slučaj vstaje v Srbiji. Iz zanesljivega vira zatrjuje „Agr. Ztg.“, da je to poročilo popolnoma izmišljeno in da vojna uprava sploh ni izdala nobene posebne naredbe, ki bi zadevala vojaške razmere ob srbski meji.

„Tagesbote a. M.“ javlja: *Naučnit minister Gautsch* je že obljubil, da bo pritrdil vsakemu dogovoru, kateri bode sklenil Taaffe gledé šolske novele s konservativci, in da bo sam zastopal v državnem zboru dotični zakon. Napominani list navaja to novico „z največjo rezervo“. Zakaj? prša „Deutsche Ztg.“, minister Gautsch je že zadostno dokazal, da ni pretrdovraten. Nas bi jako veselilo, ako bi imela ta pot „Deutsche Ztg.“ prav.

Pravoslavni cerkveni shod, na katerem se bo izvolil patrijarh, sklical se bo še pred Veliko nočjo 1889. V Budimpešti so neki pripravljeni, ako bo patrijarhom imenovan škof Stojković, to imenovanje priporočiti pri najvišjem mestu v potrjenje. Začasni oskrbnik bo novisadski škof Petrović.

Vnanje države.

„Fanfulla“ trdi, da so razmere mej *Vatikanom* in Avstrijo jako napete zaradi prepovedanega škofovskega posvetovanja v Ostrogonu, in da bo vsled tega imenovan kardinalom le eden namestu treh Avstrijcev, kakor se je to začetkoma nameravalo, in sicer bo dobil bajé škrlat edini nadškof praški. — Odgovorna za resničnost vsega tega je seveda le „Fanfulla“ sama.

Iz *srbske* prestolnice se poroča, da se je kralju poklonilo 120 radikalcev ter mu zatrdilo svojo neomahljivo udanost. Kralj se jim je zahvalil v celo uro trajajočem govoru. Izjavo radikalne stranke, da bo „en bloc“ potrdila novo ustavo, je vzel z velikim veseljem na znanje. Poslanci so navdušeni od kraljeve prijaznosti zapustili konak. — Veliki ustavni odbor je ustavo deloma, a ne bistveno premenil. Takó se je točka 5 glasila prvotno: „Kraljestvo se razdeljuje v deset županij, županije se delé v okraje, okraji v občine.“ Ta točka pa določuje sedaj, ko jo je predručal odsek: „Kraljestvo Srbija se deli v 15 okrožij (okrugov) itd.“

Bolgarski princ je izdal ukaz, ki podaljšuje sobransko zasedanje do 31. januarja. — Dunajski vladni krogi sodijo o današnjih bolgarskih razmerah: Tamošnji položaj je mnogo resnejši od srbskega. S tem, da je Stambulov izpodrinil iz ministerstva konservativni element, razdvojil se je s princem Ferdinandom, ki je skušal izročiti vladno krmilo strogo in izključno konservativnemu ministerstvu.

Nemški državni kancelier knez Bismarck bo prišel v prvi polovici januarja v Berlin, da se osebno vdeleži obravnav državnega zbora. Skoraj gotovo se toliko zanima kancelier v prvi vrsti za naselbinsko-politiško predlogo in za mornarični proračun. Posvetovanja o naselbinski predlogi se bodo pričela takoj po novem letu; k njim je vlada poklicala tudi afriškega potovaleca Wissmanna, o katerem se je tem povodom napačno poročalo, da je pozvan k službovanju v ministerstvo zunanjih zadev.

Francoski senat je skupni državni proračun z 214 proti 16 glasovom potrdil. — „Temps“ pravi, da je vest izmišljena, ki pravi, da bo bej tuneški odpustil vse tuje uradnike, ako se ne ponarodijo kot Francozje ali Tunezi.

Iz Bruslja se dné 27. t. m. poroča v „N. Fr. Pr.“: *Belgijskih* socialistov načelniki so hoteli minoli ponedeljek prirediti vzlic redarstveni prepovedi shod pod milim nebom na prekopi pri laeken-

(Dalje v prilogi.)

skem mostu. Ker se jim to ni posrečilo, hoteli so iti z rudečo zastavo skozi Bruselj. Navstal je boj mej njimi in redarji, ki so rabili golo orožje ter odvedli v zapor mnogo oseb. V Seraingu se je razletela dinamitna patrona, ki pa je napravila le materijalno škodo.

Rumunska vlada je sklenila predručajiti več točk samoupravnega tarifa z namenom, da takó zopet omogoči najvažnejšim avstrijskim industrijskim izdelkom vohod v Rumunijo. — Ogerska vlada je odprla meje uvažanju rumunskih prašičev. To je prvi znak, da se budimpeštanski vladni krogi več ne ustavljajo vsaki trgovinski pogodbi z Rumunijo, ali pa, da jim je dunajska vlada dobro stopila na prste. — Iz Bukarešta se javlja: Došel je semkaj zaupen odposlanec kralja Milana; odpeljal se bo v Jaš h kraljici, da jo pregovori, naj ne objavi svoje korespondence s kraljem.

Izvirni dopisi.

Iz Gorij, 28. decembra. († Karol Tedeschi.) Kakor ste vže povedali, umrl je 24. t. m. naš gospod župnik Karol Tedeschi v 82. letu svoje starosti. Smrt ga je dohitela takorekoč na bojnem polju. Dasiravno ga je namreč vže kakih pet let nadlegovala tako huda naduha, da je v tem času le malo-katero noč prišel v posteljo in večidel počival sedeč na stari zofi ali sloneč na skončnici svoje postelje, opravljal je vendarle pastirsko službo prav do zadnjega in do letošnjega poletja vsako nedeljo še po dvakrat pridigoval. V petek, 21. t. m., je še maševal in spovedoval, v soboto pa ga je začela kuhati njegova navadna bolezen. Ker je vidoma pešal, poslal je g. kapelan po njegovega spovednika in po zdravnika. Prvi je prišel in ga spovedal ter z njim v red dejal tudi njegovo oporoko, zdravnik pa je prišel v nedeljo in ga še le tedaj v posteljo spravil. V ponedeljek ga vpraša g. kapelan, ga li hoče prevideti, pa rekel je, da bode raje počakal svetega dné, ker mu bo morda vendar še mogoče, vsaj jedno sveto mašo opraviti. Malo pozneje pa je mislil, da je menda vže božični dan, ter je g. kapelana prosil, naj ga obhaja. Sam je še izbral molitve, ki naj mu jih moli kot pripravo za sv. obhajilo, in jih je glasno molil z njim. V sv. olje, rekel je g. kapelan, bode ga dejal popoldne, ker se menda še ne mudi. Ko je pa prišla najstarejša ura, silil ga je sam, naj ga dene v sv. olje, ker bi bilo sicer prepozno. Tako je torej preblagi mož čutil, da se bliža zadnja ura, in ob tri četrt na jedno uro popoldne je brez smrtnega boja izdihnil svojo dušo.

Smrt njegova je silno pretresla gorjanske farmane, med katerimi je ranjki šestintrideset let kot župnik pastiral. Ko je božične praznike ležal na mrtvaškem odru, se je vse gnetlo ga kropit, in glasen jok se je razlegal okoli farovža. Slovesni pokop je bil včeraj ob 10. uri dopoldne. Vnanjih duhovnikov je bilo prišlo 20, med njimi 5 bivših kapelanov gorjanskih, namreč kanonik Klun, župnik Rome, stolni kapelan Šarabon, bobinjsko-bistriški kapelan Šlakar in predosljiški kapelan Gregorij. Vseh kapelanov imel je v Gorijah 18, izmed katerih jih je 6 vže umrlo, jeden, g. Gros, je v Ameriki, jeden sedaj slušbuje v Gorjah, peterih pa ni bilo. Sprevod je vodil preč. g. kanonik Klun, ki je imel po velikih biljah tudi peto črno sv. mašo, potem pa govor, v katerem je omenjal vzglednega delovanja ranjkega gosp. župnika, ki je cerkev vso prenovil, pokopališče razširil, novo šolo, nova gospodarska poslopja zidal itd., ki se je pa še veliko bolj trudil, da je z vso natančnostjo in vestnostjo opravljal svoje dolžnosti kot duhovni pastir. Med pridigo razlegal se je zaporedoma tako silen jok po cerkvi, da je mogel govornik večkrat prenehati, ker so presilni čuti tudi njega samega premagovali in mu oteževali govorjenje. Razven domačih bilo je tudi iz sosednjih fará obilno ljudstva prišlo k pogrebu, ker je ranjkega vse poznalo in ga zaradi njegovega čistega značaja, zaradi njegove postrežljivosti in zlasti zaradi usmiljenja do revnih in potrebnih vse tudi spoštovalo. Usmiljenje do revežev ga je vodilo tudi še pri sestavi njegove oporoke, ker je skoro vse premoženje zapustil za reveže gorjanske in šmartinske fare pri Kranji, kjer je bil rojen. Njegovi trije sorodniki imajo le vžitek dotičnih dohodkov do svoje smrti. Kakor je bil torej ranjki gospod blag v svojem življenji, tako se je pokazal blagega tudi po svoji smrti; zato si je pa v Gorjah postavil večni spomenik in se bo njegovo ime vedno lesketalo med prvimi dobrotniki fare gorjanske.

Osmina po njem bode v sredo, 2. januarija, ob 10. uri dopoldne, kar bode morda vže onim duhovnikom, ki se niso mogli vdeležiti njegovega pogreba.

S kranjsko-goriške meje, 24. dec. Včeraj popoldne smo bili vabljani prijatelji šolske mladine v prijazne nove prostore ajdovške šole. V prostorni šolski sobi vršila se je božična veselica. Obširni program zavzemal je celih 12 točk razne vsebine: sedaj petje, sedaj deklamacija, zopet prizori iz narave, konečno celó igra v dveh dejanjih. Da poslušajočega občinstva ni manjkalo, se ume. Bila je nedelja popoldne, ko ima vsak prosto, zraven tega se že par let napravljajo tu božičnice, ki so se še vedno dobro obnesle. Zato so bili sedeži o 1/2 5. uri po izbranih povabljenih že vsi zasedeni, malo pred začetkom predstave dovolil se je vstop tudi drugim došlim in kmalu je bilo v prostorni sobi do zadnjega kota vse tako natlačeno, da se kar ganiti nisi mogel. Kateri v dvorano niso mogli, postavili so se zunaj pri oknih, da so vsaj kake besede z odra vjeli.

Z božičnico so bili navzoči prav zadovoljni. Točke vršile so se urno ena za drugo, presledki bili so le kratki. Igra: „Star vojak in njegova rejenka“ trajala je skoraj tričetrt ure, zares predolgo za male otroke. A bili so kos svoji nalogi. Nesreča jim je sicer ponagajala, ker vrgla je na dan predstave glavnega junaka v igri na posteljo. Ni bila to mala zadrega. Kje dobiti še tisti dan mladega šolarja, da bi se naglo sprevergel v starega invalida? A učitelj, ki pozná dobro svoje učence, vé si naglo izbrati pripravno moč. Šepetalec je malo iz-za kulis pomagal, pa je šlo gladko. Čudili smo se, ko nam gdč. učiteljica na koncu igre naznani, kaka nezgoda je pretila igri. „Tem bolj ste pokazali, kaj znate!“ čuli so se glasovi ploskajočega občinstva. V tako kratkem času bi še spreten gledališki igralec prišel v zadrego pri tako dolgi vlogi, kaj še le neskušen otrok? — Veliko smeha je povzročil kratki prizor: „Dragica in pes“. Prav težko in mučno je bilo Liscu čepeti na stolu, zraven tega še poslušati ljubeznjiva prigovarjanja male deklice. Razumel je ni kaj, oziral se je na vse strani, a vstrajal je vse jedno na nevkretnem svojem prostoru. Ko je bil pa opomin pri koncu, poravnal se je na vseh štirih ter se urno spravil z mučnega mu stališča, še predno je zavesa padla. Pa čemu bi tudi čakal? Saj pri posameznih skušnjah ni bilo ne odra, ne zavese, in če se je dobro držal, dobil je vedno kaj za med zobe. Danes, ko ga toliko oči gleda, gotovo ne bo brez plačila, tedaj le urno raz stol, da ne zamudim. Petje bilo je posebno točno in natančno gladko, gotovo je stalo precej truda, da se je drugi glas na nekaterih krajih precej težke pasaže naučil.

S cesarsko pesmijo se je spored končal. Nagovori še zbrane otroke domači g. župnik: Pokazali ste danes, kako pridni ste bili in koliko se še zraven šolske tvarine naučili. Zato so vam prijatelji in dobrotniki tako naklonjeni; zopet letos so vam znesli precejšnjo svoto denarja, s katerim se je omislilo več obleke revnim šolarjem. Ta bo dobil suknjico, oni čevlje, tretji morda vso obleko. Hvaležni morate biti za to svojim dobrotnikom. Molite za-nje, pridno se učite, radi ubogajte stariše in učeničke, le-to želé oni od vas. To storite, da vam bodo še na dalje naklonjeni!

Omeniti moram, da je društvo „Edinost“ napravilo 1. decembra v svojih prostorih loterijo, pri kateri je bilo prebitka 35 gold. Nekateri so k tej svoti še nekaj dodali, in s tem se je omislilo ubogim šolarjem precej obleke. Za malo Ajdovščino pač veliko!

Razšli smo se po božičnici vsi veseli: Gospod učitelj in gdč. učiteljica, da se je vse gladko izteklo, boljsega plačila za svoj trud pač nista pričakovala; občinstvo zadovoljno z napredkom šolarjev, in otroci enako — posebno še obdarovani. Naglo je vzel podarjeno in brzih nog stekel domu pokazat starišem, bratcem in sesticam, v kaki obleki se bo kazal o božičnih praznikih.

y.

Dnevne novice.

(Mestni zbor ljubljanski) je imel sinoči sejo, pri kateri je g. župan Grasselli naznanil, da je c. kr. deželno predsedništvo doposlalo več izvodov Najvišjega lastnoročnega pisma povodom cesarjeve štiridesetletnice z opomnjo, da se ne bodo razpo-

šiljale posebne intimacije društvom in zastopom, ki so ustanovili ustanove in druga dobrodelna dela. Dalje je došel dopis vis. deželne vlade, da smejo vse ustanove povodom štiridesetletnice imeti ime Nj. veličanstva izvemši novo mestno vojašnico. G. župan se je dalje z iskrenimi besedami spominjal zaroke ces. vis. nadvojvodinje Marije Valerije z nadvojvodo Fr. Salvatorjem ter v prepričanju, da mestni zastop radostno pozdravlja ta dogodek na cesarskem dvoru, izprosil si pooblaščenja, da potom vis. dež. vlade izrazi v imenu mestne občine Najvišji cesarski hiši najspostljivejše čestitke. (Živahno odobravanje in živio-klici.) Zaradi pomanjkanja prostora poročali bomo prihodnjič obširneje.

(Imenovanje.) Pred sklepom današnjega lista došlo nam je z Dunaja brzojavno poročilo, da je predsednikom okrožnega sodišča v Novem Mestu imenovan svetovalec deželnega nadsodišča gosp. Gerdešič.

(Povodom cesarjeve štiridesetletnice) je daroval č. g. Janez Novak, župnik v Smledniku, za cerkev „Marije Pomagaj“ na Brezji 1000 gld., za novo cerkev v Kočevji 1000 gld., za Marijanišče 100 gld., za sirotišnico v Kočevji 100 gld. in za misijonsko hišo v Kočevji 100 gld.

(Slovensko gledališče.) Na mnogostransko zahtevanje igrati bode jutri dne 30. t. m. „Revček Andrejček“. Kar časa obstoji dramatično društvo, predstavljala se ni še nobena igra petkrat v teku enega leta. „Revček Andrejček“ dosegel je to, in prepričani smo, da tudi v nedeljo, ko se poslovi za vedno od tesnega čitalničnega odra, ne bode manjkalo obiskovalcev.

(Shod pravnikov.) Še jedenkrat opozarjamo gg. pravnike, da je danes zvečer ob 8. uri „pri Slonu“ shod, pri katerem se bode razpravljalo in sklepalo o načrtu pravil novega društva.

(V „Katol. družbi“) bode prihodnjo sredo ob 7. uri zvečer zopet govor. Govoril bode č. g. dr. Janežič. Ker so govori jako zanimivi, želeti je, da se jih gospodje obilno vdeležujejo.

(Z Dunaja) se nam poroča, da je deželni komtur poklical k svečanosti nemškega viteškega reda dne 10. januarija, ko bode ta povitežena princ Avgust Lobkovic in grof Mennsdorf-Pouilli-Dietrichstein, tudi dva duhovnika s Kranjskega, namreč č. g. prošta Fr. Dovgana iz Metlike in č. g. dekana A. Aleša iz Semiča. Kot novinec omenjenega reda vstopi dne 2. januarija baron V. Henniger, stotnik v 18. peš-polku.

(Živela duhovitost!) Včerajšnji „Slov. Narod“ je z vzraslim petelinjim grebenom razkoračil se na svojem dvorišči ter nam bral duhovite levite, ker smo ga opozorili na „odkritosrčno“ opazko njegovega g. sotrudnika o „lourdskih čudežih“. Nam ni bilo za besede, marveč za stvar. Ako misli, da si je on sam vzel narodnost v zakup, naj ima to veselje, a dolžnost je naša, da branimo ono svetinjo naroda slovenskega, ki ga je edina v žalostnih časih davne preteklosti obvarovala moralnega propada. Kaj je narod brez vere? Ako hočete narod rešiti pogube, ne smešite mu vere. Ali je Vas kdo vprašal, kaj sodite o čudežih? Čemu torej Vaša odkritosrčnost? — Dalje popravlja svojo „človeško“ zmoto o smrti pri maši v „protestantski cerkvi“ s tem, da z mašo zamenja „daritev“. A tudi „daritve“ nimajo protestantje. Konečno se nam škodoželjno posmehuje, da smo za „Thurmseilkünstler“ izumili gorostasni izraz „izdelovatelj stolpov“. Od srca smo hvaležni gospodom v „Narodni Tiskarni“, ker tako pazljivo čitajo naš list, da jih zanimajo celó „tujci“ na zadnji strani, kajti tam so zasledili gorostasni izraz, ki ga je izumil 15letni tiskarski deček-vajenec. Gg. v „Narodni Tiskarni“ so tako mogočni, da so nedavno odstavili naučnega ministra Gautscha in mu izročili pravosodnji portfelj; čudno, da niso že izmej svoje srede imenovali ministrov. — Tu l'as voulu, George Dandin, tu l'as voulu.

(Iz Vipave) se nam poroča, da je dne 25. t. m. tudi iz tamošnjega okraja nekaj ljudi šlo sreče iskat v Brazilijo. Mej temi nesrečnimi potniki je bila tudi neka ženska iz Lozic, ki je zapustila svojega moža in šest otrok. Te nesreče so gotovo največ krivi agentje, ki ljudstvo lové na svojo korist. Rojaki, ne dajte se varati s praznimi obljubami.

(Pojasnilo.) Ker bi utegnil kdo, ki ne pozna razmer, krivo tolmačiti zadnji stavek včerajšnjega našega poročila o božičnici v deškem sirotišču Marijanišču, da namreč nemščina primerno prehitro

napreduje, pojasnimo ga tako, da nismo mislili splošnega vzgojevanja v zavodu, ki je gotovo vzgledno in, kolikor razmere dopuščajo, v narodnem duhu, temveč edino le božično veselico, pri kateri se je po naših mislih preveč komadov nemški pelo in deklamovalo. Sicer pa vemo, s koliko težavami se mora hiša v tem oziru boriti in zato sodimo radi milo. Naj bi pač narodnjaki toliko podpirali ta zavod, da bi dobil vseskozi popolnoma narodni značaj! Sedanje vodstvo bode to nad vse z veseljem pozdravilo. Žalibog, da je krušno vprašanje v ubožnici tako važno. — Toliko v pojasnilo, da nikogar ne žalimo.

(Osepnice v Zagrebu) pojenjujejo. V mestnem področju je bilo večeraj bolnih za osepnice 19 oseb, in sicer v bolnišnici usmiljenih bratov 9, v bolnišnici usmiljenih sestrâ 9, in izven bolnišnice je 1 bolna oseba.

(Popotnikov koledar za slovenske učitelje 1889) s popolnim šematizmom šolskih oblasti, učiteljskih, ljudskih šol in učiteljskega osobja po Južno - Štirskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega po stanju v začetku šolskega leta 1888 in 1889 je ravnokar izšel. Sestavil in založil ga je gosp. Miha Nerat, nadučitelj in „Popotnikov“ vrednik v Mariboru. To lično in priročno žepno knjižico smemo priporočiti zlasti slovenskemu učiteljstvu, ki najde v njej poleg navadnega koledarja in bilježnice šematizem vsega učiteljskega osobja v imenovanih deželah. Cena v platno vezani knjižici je s poštino 1 gld. 20 kr., in se dobiva pri upravnistvu „Popotnika“ v Mariboru.

(Razpisano) je mesto namestnika drž. pravdnika pri c. kr. drž. pravdnistvu v Celovcu. Prošnje do 15. januarja. — Dalje je razpisano mesto pristava pri okr. sodišči v Beljaku; prošnje do 10. januarja. — Razpisana je učiteljska služba v Adlešičih z letno plačo 500 gold., doklado 30 gold. in stanovanjem. Prošnje do 20. januarja.

Raznoterosti.

— Pasquale Manzini, ki je umrl 26. t. m., je bil rojen dne 17. marca 1817 v Castel-Baronii pri Arianu. Bil je vnet bojevalec za „združeno Italijo“, kakor se je lepodoneče imenovalo leta 1848. vstajno gibanje. Zaradi tega je moral bežati iz Napolja v Turin, kjer se je nastanil kot odvetnik in profesor mejnarnodnega prava. Od leta 1860. je bil član italijanskega parlamenta, v katerem je sedel na skrajni levi. Dne 3. marca 1862 je prevzel v ministerstvu Ratazzi naučni portfelj, a odložil ga je že po preteku štirih tednov. Leta 1872. je bil poklican na rimsko vseučilišče, l. 1873. pa kot predsednik na gentski zavod za mejnarnodno pravo. Tri leta pozneje je prevzel v ministerstvu Depretis portfelj pravosodja in bogočastja ter ga je odložil zopet leta 1878. V novem ministerstvu Depretisovem (z dne 27. maja 1881 je postal Manzini minister zunanjih zadev; kot tak je na vse moči delal na to, da bi pri vsaki priložnosti žalil papeža. Vprizoril je tudi masavsko podjetje. V Crispigevi dōbi se ni več mešal v javne zadeve.

— Na Dunaji se je pokazala v mnogih slučajih vročinska bolezen. Prebivalstvo je preplašeno. Bolniki naraščajo z vsakim dnem. Leta 1885 so umrle na Dunaji za tifusom 104 osebe, 1886. leta 85 in lamsko leto 88. Pred petnajstimi leti, to je leta 1873 je umrlo v prestolnici 742 oseb za vročinsko boleznijo.

— Po ceni zabava. O prvem ootovanji cesarja Franca Josipa I. na Ogersko pripoveduje „N. Fr. Pr.“ nastopno dogodbico: „Takratni župan v Pešti, jako nepriljubljena oseba, je nujno svetoval slavnostnemu odboru, naj sklene tako „ovacijo“, ki bo 1. cesarja iznenadila, 2. malo stroškov provzročila in 3. napravila tudi narodu zabavo. Drugi dan je dobil župan pismo od neznane osebe, ki mu je svetovala, naj se dá v dan cesarjevega prihoda obesiti na slavalok. Kaj tacega bi cesarja gotovo iznenadilo, stroškov bi ne bilo nobenih, razven kar stane vrv, in tretjič bi pri tem imel narod „izborno zabavo“.

Telegrami.

Dunaj, 29. dec. „Wiener-Zeitung“: Baron Walterskirchen je imenovan poslanikom za Hago.

Berolin, 28. dec. „Kreutz-Zeitung“ poroča iz Londona, da je došel Ignatjev v Jalto; sprejela ga bo kraljica Natalija. — Posebno pozornost vzbuja novica „Frankf. Ztg.“, da so se zadnji čas izdatno zboljšali Battenberžanovi odnošaji k carskemu dvoru.

Pariz, 29. dec. Brzjojavka državnega poslanca Antoine-a formalno preklicuje vest o njegovi kandidaturi v Seine-departementu.

Umrli so:

22. decembra. Franc Žabnikar, prisiljenec, 37 let, Poljanski nasip št. 50, carcinoma ventriculi. — Jožefa Jaborneg pl. Altenfels, okrajnega komisarja žena, 58 let, Križevniške ulice št. 2, spridenje jeter.

23. decembra. Jožefa Leutgeb, črevljarska vdova, 73 let, Karlovska cesta št. 2, hydrops. — Marija Kunstel, delavčeva žena, 81 let, Kapiteljske ulice št. 13, srčna hiba. — Aleksander Dreo, veletržec, 68 let, Rimska cesta št. 6, glotitis oedem. — Ana Flegar, uradnega sluge vdova, 74 let, Emonska cesta št. 10, marasmus.

24. decembra. Pavel Bergant, tkavec, 46 let, Ulice na Grad št. 12, otrpnenje možgan.

25. decembra. Matija Regina, delavec, 25 let, Ulice na Grad št. 12, jetika.

26. decembra. Jožef Bezek, delavčev sin, 18 dni, Opekarska cesta št. 37, božjast. — Uršula Skubic, delavčeva žena, 67 let, Reber št. 4, brighthova bolezen na ledji. — Janez Potočnik, dijak, 12 let, Trnovske ulice št. 7, typhus.

27. novembra. Marija Brunčič, črevljarska hči, 4½ mes., Reber št. 5, vsled sušice. — Apolonija Jerančič, gostija, 81 let, sv. Petra cesta št. 77, apoplexia cerebri.

V bolnišnici:

23. decembra. Jarnej Jeršek, delavec, 68 let, pljučni emphysem. — Uršula Janežič, delavka, 53 let, vsled otrpnenja srca.

24. decembra. Matija Draksler, delavec, 60 let, pneumonia — Anton Gradišar, delavec, 17 let, vsled mrzlice.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrina na 24 ur v mm
opazovanja	araktomera v mm	termomera po Celziju			
7. u. jut.	739.3	2.2	brezv.	megla	
2. u. pop.	738.3	5.8	sl. svzh.	oblačno	0.00
9. u. zveč.	718.7	3.8	"	"	
Srednja temperatura 2.6° C., za 4.7° pod normalom.					

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

29. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. — kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ 16% „	82 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 70 „
Papirna renta, davka prosta	97 „ 70 „
Akcije avstr.-ogerske banke	876 „ — „
Kreditne akcije	309 „ 40 „
London	120 „ 80 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 54½ „
Cesarski cekini	5 „ 72 „
Nemške marke	59 „ 20 „

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstrane, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju polatim in posrebrim. Čč. gg. naročniki naj mi blagovolje poslati iste nefrankovane (7)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli šte. 17.

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Na najnovejši in najboljši način

umetne

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije, — odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega (čevljarskega) mostu, I. nadstropje. (50—6)

! Vsi stroji za kmetijstvo!

posebno za sedanjo dōbo.

Škoporeznice

po najnovejših sistemih. Izdelovanje v 30 raznih velikostih in jamčeno izvrstnih sestavah; najceneje in pod jako ugodnimi pogoji jih prodaja

IG. HELLER, Dunaj, II. Praterstrasse Nr. 78.

Obširni katalogi na zahtevanje zastonj in franko. — Na vsako vprašanje se radovoljno odgovarja.

Jamči se za najboljši material in izborno delovanje strojev.

Posredovalci se vsprejmo ter dobro plačajo, isto tako pošteni agentje. (8)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnečev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo in na deželi kot znano reelinno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupce so oljnatih barv v ploščevinastih pušicah (Bleebbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najdneje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gld. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gld., žimnate modroce po 20 gld., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe po mogoče nizke ceni.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela. Cenilnik s podobani zastonj in franko.

Gospodu G. PICCOLI-JU, lekarju „pri Angelu“ v Ljubljani.

Vaša želodčeva esenca, koje sem slučajno spoznal, ozdravila me je popolnoma neprenehlive slabosti čreves in prebavnika, kakor tudi neznano mučee trdo - telesnosti. Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih uric v prihodnosti obečala; vse drugo zavijanje lečil bilo je zaman in edino le Vašej neprecenljive esence se imam zahvaliti za popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zánjo najsrčneje

udan in hvaležen.

Na Dunaji, 1887.

(10)

Spiridijon Pokrajac, profesorski kandidat.

Za domačo rabo!

Tkano sukno najfinejše in najmočnejše vrste, platno od bele preje in polbeljeno platno za črevljare in sedlarje, modro platno, fino sivo platno, močno dvojno platno za požarne brambe, belo platno za posteljno perilo, damast in dvojtkanino (evilih), platnen in volnat kanafas, beljeno polplatno, gorsko platno, močno platno za vreče, kakor tudi izgotovljene vreče, platnene robce od oksforta in širtinga, dvojtkaninske in damastne oprtače, servijete in namizne garniture od damasta priporoča po najnižjih cenah (7)

društvo tkalcev v Vali pri Dobruški na Češkem.

Cenilniki in obrazci na zahtevanje zastonj in franko.

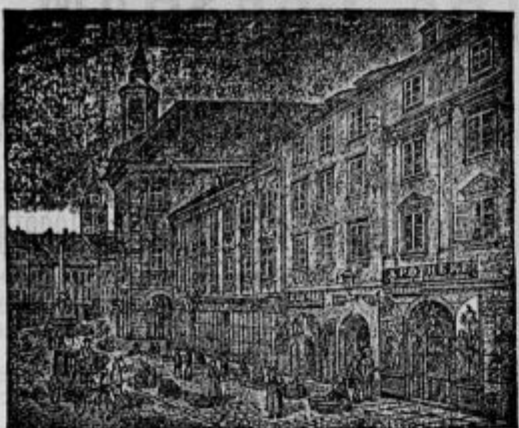
Naše platno je po katoliško-obrednih predpisih popolnoma pripravno za cerkveno in altarno perilo.

Gospodom šolskim predstojnikom in učiteljem priporoča

Andr. Druškovič-a

trgovina z železnino in orodjem mestni trg 10.

vsa vrtnarska orodja, kakor tudi orodja za sadjerejo in obdelovanje sadnih dreves, in sicer: drevesno terguljo, škarje za gosenice, ročno lopatico, drevesno žago, sadni trgač, drevesne škarje, cepilnik, cepilnik za mladiče, cepilni nož, vrtnarski nož in drevesno ščetko; orodja so vsa na lepo popleskani leseni plošči vrejena, po prav nizki ceni. (43)

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani

na velikem Mestnem trgu,

priloga tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pismenih zahval o naših izbornih kušenih domačih zdravilih. Lekarna Trnkóczyjevih firm so: Na Dunaji dve (in kemična tovarna), v Građci (na Štajarskem) ena, pa ena v Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi: Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Marijacejske kapljice za želodec,

MARIA-ZELLER TROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 4 STÜCK 20

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvršten vseh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istinite marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa ča se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Malicu“ z zraven stoječim znamenjem. 1 stekl. 50 kr. tucat 4 gl. 50 kr.

Če ni na steklenici zraven stoječega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Schuhmarke.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vratobol, jetiko, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr., 1 tucat 5 gl. Samo ta sirop za 56 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanju človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, pljučnih in vratih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele,

okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gl.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretégu žil, otekanju kolen, kopitnih boleznih, otrpnenju v boku, v križi itd., otekanju nog, mehurjih na nogah, izvintjenju, tišanju od sedla in oprave, pri sušici itd. skratka pri vseh vnanjih boleznih in hiban. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 stekl. z rabil. navodom vred samo 4 gl.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczy-ja v Ljubljani

zraven rotovža

(12)

in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

Najnovejše leposlovno delo.

POBRATIMI.

(10-2)

Roman. Spisal dr. Vošnjak.

Cena za elegantno vezano knjigo
1 gl. 20 kr.

Dobiva se v vseh bukvarnah.

Gozdne sadike.

Upravništvo meščanske korporacije v Kamniku naznanja, da bode oddalo v spomladi 1889 več tisuč dvehletnih

gozdnih sadik

iz drevesnice v Bistrici, in sicer:

150.000 smrek, tisuč po	2 gl. — kr.
200.000 črnih borovcev, tisuč po	1 " 50 "
10.000 mecesnov, tisuč po	3 " — "

loco drevesnice v Bistrici.

Da imajo sadike iz gozdne drevesnice veliko prednost od drugih, razumi se itak brez posebnega povdarka.

(3-2)

Ustanovljena leta 1847.

Tovarna za pohištvo

J. J. NAGLAS-A

Ljubljana,

Turjaški trg št. 7,

priloga se za napravo vseh v to stroko spadajočih predmetov, posebno pa

cerkvene, hišne in gostilničarske oprave

po najnižjih cenah.

(106)

Cenilniki gratis in franko.

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), naj bolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapecirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popo-

no pozamerljivo, to je s čopi in dolgimi fraužami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4,

Uzorec blaga resnim kupeem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federadrazten) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

Ceniki s podobami zastoj in franko na zahtevanje.

!!Noben cilinder več ne bode počil!!

C. kr. priv.

STROŠČASTI IN KROGLJASTI CILINDRI

PATENT MARIJAN

(z varstveno znamko)

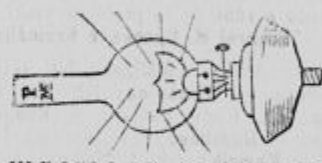
dobivajo se samo v c. kr. tovarniški zalogi

P. KAJZEL-A,

trgovina s steklom, (12)

v Ljubljani, Stari trg št. 15.

Privarovanje petroleja.

Izvrstna svetloba.

Pred ponarejenimi cilindri brez varstvene znamke se svari. Priporočajo dalje prečasti duhovščini in sl. občinstvu svojo bogato zalogo cerkvenih svečnikov, svetilnic, oljnatih podob, steklenice, porcelana, belopristene robe, kakor tudi izdelovanje cerkvenih barvanih oken z raznovrstnimi podobami.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirce, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 16. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gl., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gl. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Insetat na celi strani 16 gl., na 1/2 strani 8 gl., na 1/4 strani 5 gl., na 1/8 strani 3 gl. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunanji Kranjskega sprejemata le Haasenstain & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5.

Z l. 1889 nastopi „KMETOVALEC“ VI. letnik. „KMETOVALEC“

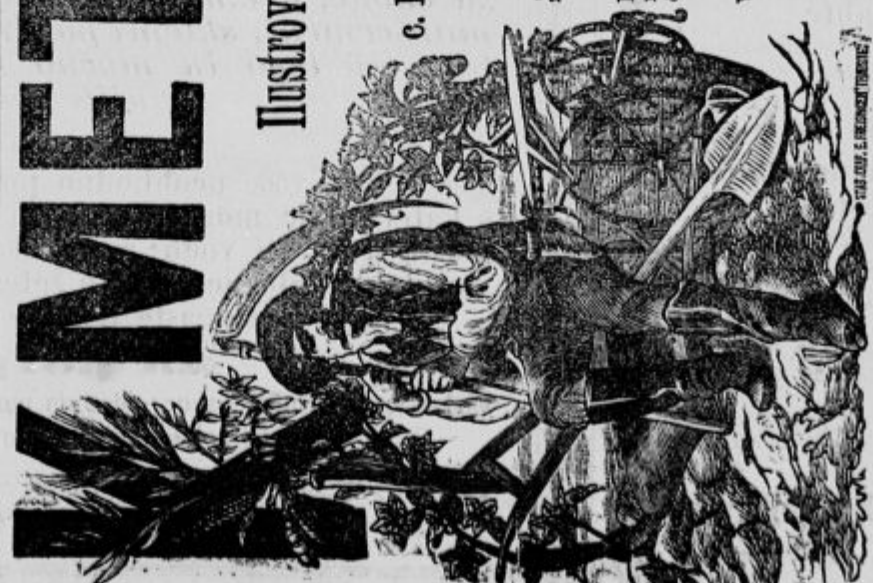
je edini veči gospodarski list in ob enem največji, zato ni čuda, ako je med najbolj razširjenimi slovenskimi listi. V l. 1888 prinesel je „KMETOVALEC“ na 212. straneh velike oblike 80 večih in 105 manjših gospodarskih in sicer poljedelskih, živinarskih, vinarskih in gozdnarskih člankov, nad 135 splošno zanimivih odgovorov na gospodarska vprašanja, katera so stavili naročniki vredništvu, blizo 175 gospodarskih novic itd. To berilo razjasnevalo je 50 podob. „VRTNAR“ je poseben vrtnarski strokovni list, kateri dobivajo naročniki „KMETOVALECA“ zastoj. „VRTNAR“ je prinesel l. 1888 na 96 straneh velike osmerke 85 večih in 78 manjših sadjarskih in vrtnarskih člankov ter blizo 70 podob.

Berilo v „KMETOVALECU“ in „VRTNARJU“ je danes za naprednega kmetovaleca tako važno, da ne sme biti slovenskega gospodarja brez teh koristnih listov.

„KMETOVALEC“ s prilogo „VRTNAR“ stoji na leto 2 gl., gg. učitelji plačajo pa le polovico. Udje c. k. kmetijske družbe dobivajo „KMETOVALECA“ zastoj.

Naročila sprejema c. k. kmetijska družba v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5.

Naročniki, ki vstopijo med letom, dobijo vse izišle številke. (12-1)

Na prodaj je

čisto nov američanski harmonij

s pedalom (30 tipk), ki ima eden manual s petimi oktavami, 18 spremenov, mogočen glas; posebno pripraven za take, ki se želé izobraziti v pedalnem igranju, ali za kako kapelo v semeniških in drugih ustavih. Več pové

P. Hugolin Sattner

v Rudolfovem. (2-2)

Marijacejske kapljice za želodec, izvrstno vplivajoče pri želodčnih boleznih.

Nepresegljive pri pomanjkanju teka, slabosti želodeca, smrdljivi sapi iz ust, napetji, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodeca, gorečici, kamenju, preobilnem sluzu, gnusju in bruhanju, glavobolu (ako ima svoj izvir v želodeci), želodčnem krču, zaprtju, preobloženju želodeca z jedili ali pijanci, boleznih vsled glist, boleznih na vrnici in jetrah, ter zlati žili. — Cena steklenici z navodom o rabi 40 kr., dvojni steklenici 70 kr.

Glavni razpošiljatelj lekarnar **Karol Brady, Kremžir** [na Moravskem].

Marijacejske kapljice za želodec niso tajno sredstvo. Snovi, koje obsegajo, navedene so v navodu o rabi koji je pridejan vsaki steklenici.

Pristne dobiti so skoraj v vsaki lekarni.

Svarilo! Marijacejske kapljice za želodec se mnogo ponarejajo. V znak pristnosti zavita mora biti vsaka steklenica v rdeč papir, na kojem je zgorajšnja varstvena znamka, ter mora biti vrhu tega tudi še povedano na navodu o rabi, ki je pridejan vsaki steklenici, da je tiskan v tiskarni H. Guseka v Kremžiru.

Pristne so dobiti: Ljubljana: lek. Gab. Piccolli, lek. Jos. Svoboda. — Postojna: lek. Fr. Baccareich, — Škofjaloka: lek. Karol Fabiani. — Radovljica: lek. Aleks. Roblek. — Rudolfovo: lek. Dominik Rizzoli, lek. Bergmann. — Kamnik: lek. J. Močnik. — Crnomelj: lek. J. Blažek. (45)

Varujte svoje konje mokrote in mraza!

Glavna zaloga prve in največje tovarne

Konjskih plaht

razpošilja svoje jako solidno in trajno izdelane težke, masivne plahte po nastopnih čudovito nizkih cenah:

Konjske plahte najboljše vrste,

190 cm. dolge, 130 cm. široke, s sivo podlago in živimi bordurami, goste in gorke, komad samó

1 gld. 50 kr.

Iste, 2 m. dolge, 1½ m. široke, komad samó gl. 1.80.

Elegantne, žvepleno-rumene fijkarske plahte

s štirikratnimi širokimi, črno-rudečimi ali modro-rudečimi bordurami, blizo 2 metra dolge in 1½ metra široke, komad samó

2 gld. 50 kr.

Krasne, zlato-rumene double-plahte za gospodo,

ki se morejo porabiti tudi kot jako lične preproge, komad

3 gld. 50 kr.

Na stotine priznatih pisem.

„Vaši uzorci so došli ter Vas prosimo sedaj, da nam pošljete 24 komadov po gld. 1.50, 12 komadov a gld. 2.50 in 17 komadov po gld. 3.50. Oskrbništvo vordernberškega rudnika.“

Razpošilja se v vse kraje po pošti, železnici ali ladjah proti poštnemu povzetju ali poprej poslani gotovini. Naslov: (11)

Tovarniška zaloga konjskih plaht

A. GANS, Dunaj, III., Seidalgasse 4.

Na tisoče odrezkov in koscev sukna

za (10)

jesensko in zimsko rabo pošilja le proti poštnemu povzetju ali poprejšnji gotovini pobijaje vsako konkurenco, in sicer:

3-10 metra sukna, debelega in močnega (za moško obleko)	gl. 4-80
3-10 metra sukna, debelega in močnega, pa boljšega	6-25
3-10 metra sukna, debelega močnega in finega	8-50
3-10 m. najfinejšega sukna	12-50
3-10 metra izborna finega sukna	16-50
2-10 metra zimskega sukna (za zimsko suknjo)	5-—
2-10 metra finega zimskega sukna	9-—
1-70 metra surovega sukna (za eno suknjo)	8-35
3-25 metra črnega sukna, čista volna (za popolno salonsko opravo)	7-75
3-25 metra črnega finega sukna, čista volna (za popolno salonsko opravo)	10-—

Sukno vsake vrste ceneje ko drugod.

D. Wassertrilling, trgovec s suknem v Boskovcu pri Brnu. Uzorci zastoj in franko.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, Giselastrasse 1,

v hiši društva.

Podružnica za Ogersko:

Pešta, Franz-Josefplatz

št 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dné 30. junija 1887	frank.	97,872.236-55
Letni dohodki premij in obresti	„	18,678.393-10
Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe, za zakupnine itd. v dobi društvenega obstanka (1848)	„	191,108.220-84
V zadnji dvanaestmesečni poslovalni dobi vložilo se je pri društvu za novih ponudb, vsled česar iznaša v dobi društvenega obstanka skupni znesek vloženih ponudb	„	58,038.225-—
	„	1.510,786.529-58

Prospekte in druga pojasnila daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

(12)

pri

Gvidu Zeschko-tu

Tržaška cesta, št. 3.

Tu je i.

27. decembra.

Pri **Mattéu**: Pfeifer, trgovec, z Vrhnike. — Nassatto, profesor, iz Beljaka. Pri **Stonn**: Blau, potovalec, z Ogerskega. — Perlić, trgovec, s Hrvaškega.

Najboljši in najpripravnější način hranjevanja je gotovo

zavarovanje življenja.

Zavarovanje življenja koristno je vsakemu, neobhodno potrebno pa onim, ki imajo skrbeti za rodbino. Naše življenje odvisno je od tolikerih slučajnosti, da ne smemo nikdar puščati iz oči bodočnosti onih, ki so nam dragi in za katere skrbeti smo obvezani. Najboljši pripomoček za to je zavarovanje življenja, katero je urejeno tako, da daje priliko vsakemu udeleževati se njenih dobrot.

Za neznamen denar more se zavarovati kapital, ki se izplača po smrti preostale rodbini, ali dota, ki se izplača otroku, kekar doživi, 18., 20. ali 24. leto. Poslednje zavarovanje važno je zato, ker se zavarovana dota izplača tudi tedaj, ko bi oni, ki jo je zavaroval, umrl takoj potem, ko je uplačal prvi obrok, in ker se vsa uplačana premija vrne, ko bi zavarovani otrok umrl pred dogovorjeno starostjo.

More se pa tudi zavarovati kapital, ki se izplača zavarovaneu samemu o dogovorjenej starosti (n. pr. v 40., 50. ali 60. letu), ali pa njegovim dedičem, ko bi utegnil umreti prej.

Vse te načine zavarovanja upeljane ima **vzajemna zavarovalna banka „SLAVIJA“ v Pragi**, katere prednost je še to, da je pri njej vsak člen brez kacega posebnega priplačila deležen vsega čistega dobička, ki je leta 1887 iznašal 10%, v prejšnjih letih pa tudi že po 20%, 25% celo 48%.

Konci leta 1886. bilo je pri banki „SLAVIJA“ za življenje zavarovanih 40.497 oseb za 22,835.193 goldinarjev. Vsa pojasnila daje brezplačno (77)

glavni zastop banke „SLAVIJE“ v Ljubljani, v lastnej hiši (Gosposke ulice 12.)

Za čas stavbe

priporoča

Andrej Drušković-a

trgovina z železnino, Mestni trg 10,

v velikem izboru in prav po nizki ceni okova za okna in vrata, storje za štokodiranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, priznana najboljše kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena štedilna ognjišča in njih posamezna dela.

Pri stavbah,

kjer ni blizo vode neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu dobivati vodo; ravno tako tudi se dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedeljstvo:

(44)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmitrom sveži dovski mavec (Fengensfelder Gyps) za gnojenje polja.